

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Vojtěcha Šimíčka a JUDr. Petra Příhody v právní věci žalobce **D. M. C.**, zastoupeného advokátkou JUDr. Irenou Strakovou se sídlem Žitná 45, Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra** se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, v řízení o žalobě proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 11. 6. 2003, č. j. OAM-950/AŘ-2002, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 7. 2003, sp. zn. 30 Az 143/2003,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Ministerstvu vnitra **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Stěžovatel včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, kterým byla odmítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 11. 6. 2003, č. j. OAM-950/AŘ-2002, o zamítnutí rozkladu proti rozhodnutí o neudělení azylu podle zákona č. 325/1999 Sb., o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), když namítá nezákonnost napadeného usnesení, jímž byl odmítnut jeho opravný prostředek proti rozhodnutí o zamítnutí rozkladu proti rozhodnutí o neudělení azylu podle zákona č. 325/1999 Sb.

Nezákonnost tohoto usnesení shledává stěžovatel v tom, že krajský soud aplikoval pro podání žaloby, tedy ve smyslu § 71 odst. 2 s. ř. s. i pro rozšíření žaloby o nové žalobní body, patnáctidenní lhůtu, ačkoliv obecná lhůta podle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. činí 2 měsíce a správně měla být aplikována lhůta třicetidenní, jež je dle názoru stěžovatele zakotvena v ustanovení § 32 zákona o azylu. Stěžovatel za prvé tvrdí, že pokud by byla aplikována obecná dvouměsíční lhůta a vycházelo by se z toho, že rozhodnutí Ministerstva vnitra bylo vydáno 11. 6. 2003, pak tato dvouměsíční lhůta je dodržena ještě poté, co bylo 30. 7. 2003 vydáno usnesení krajského soudu. Za druhé stěžovatel tvrdí, že pokud by byla aplikována speciální třicetidenní lhůta při abstrahování od případných časových prodlev mezi doručením rozhodnutí žalovaného a podáním žaloby, pak tato lhůta uplynula 11. 7. 2003. Za třetí pak stěžovatel dovozuje, že pokud přistoupí na předpoklad krajského soudu o tom, že doručení žaloby dne 4. 7. 2003 znamená, že také rozhodnutí žalovaného bylo stěžovateli doručeno nejpozději dne 4. 7. 2003; pak „dvouměsíční lhůta“ uplyne 4. 8. 2003 (citováno dle kasační stížnosti) a nikoliv 21. 7. 2003, jak tvrdí krajský soud.

Stěžovatel tedy dovozuje, že krajský soud aplikoval lhůty vyplývající ze s. ř. s. a zákona o azylu chybně, čímž poškodil stěžovatelova práva a znemožnil mu řádnou obhajobu před soudem. Z tohoto důvodu navrhuje usnesení krajského soudu zrušit a zároveň žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Kasační stížnost byla dále doplněna podáním ze dne 3. 11. 2003, kde stěžovatel rekapituluje skutkový stav a zejména uvádí a veřejnými listinami dokládá, že dne 16. 10. 1999 uzavřel sňatek s českou státní příslušnicí a z tohoto svazku se jim dne 19. 2. 2000 narodila dcera, státní občanka ČR. Stěžovatel dovozuje, že rozhodnutí, jímž se mu neuděluje azyl, je v rozporu se zákazem oddělit dítě od rodičů jinak než soudním rozhodnutím uvedeným v čl. 32 odst. 4 Listiny základních práv a svobod a čl. 9 odst. 1 Úmluvy o právech dítěte, dále by byl takový postup v rozporu s obecným principem přihlédnutí k zájmu dítěte, na němž je postavena Úmluva o právech dítěte i zákon o rodině. Konečně stěžovatel odkazuje také na ustanovení § 13 zákona o azylu upravující udělení azylu za účelem sloučení rodiny.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného soudního spisu především zjistil, že správní řízení o udělení azylu bylo ukončeno rozhodnutím ministra vnitra ze dne 11. 6. 2003, č. j. OAM-950/AŘ-2002, jímž byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 8. 2001, č. j. OAM-1386/VL-10-P17-2000. V tomto rozhodnutí o zamítnutí rozkladu ministr vnitra uvádí, že stěžovatel opustil Vietnam v roce 1996 z ekonomických důvodů, odjel do ČR a začal zde podnikat, od roku 1999 měl ovšem vysloven zákaz pobytu a pobýval v ČR nelegálně, za což byl v srpnu 2000 odsouzen k trestu odnětí svobody v délce tří měsíců pro maření úředního výkonu. Po skončení trestu byl opět přistižen v ČR, a to při prodeji falešného značkového zboží. Žalovaný v prvostupňovém rozhodnutí i ministr vnitra v rozhodnutí o rozkladu uvedli, že stěžovatel měl sice ve Vietnamu jako zemi původu problémy s policií pro svou účast na státem zavrhovaných, nikoli však zakázaných, buddhistických shromážděních, hlavním důvodem jeho žádosti o azyl však byly potíže ekonomické a snaha legalizovat pobyt na území ČR po zákazu pobytu pro porušování právních předpisů. Z těchto důvodů při posouzení nepřítomnosti důvodů pro udělení humanitárního azylu či azylu za účelem sloučení rodiny a nepřítomnosti překážky vycestování ministr vnitra rozklad zamítl.

Proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Hradci Králové, jež je datována dnem 2. 7. 2003 a doručena byla dne 4. 7. 2003. V této žalobě stěžovatel pouze uvedl, že podává žalobu, kterou po seznámení se spisem doplní.

O této žalobě rozhodl Krajský soud v Hradci Králové, který ji odmítl shora označeným usnesením. V tomto usnesení krajský soud uvedl, že stěžovatelův návrh musel být odmítnut podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., když byl shledán nedostatek podmínky řízení v tom, že posuzovaná žaloba neobsahovala žádný žalobní bod a dokonce ani žalobní petit, když stěžovatel neprojevil výslovně ani svůj nesouhlas s obsahem správního rozhodnutí. Krajský soud odkázal na dispoziční povahu řízení podle s. ř. s. a uvedl, že soud nemůže za stěžovatele dovozovat rozsah napadení správního rozhodnutí. Dále krajský soud uvedl, že s ohledem na to, že žalobu lze o další body rozšířit pouze ve lhůtě pro podání žaloby, a vzhledem k tomu, že tato lhůta činí podle § 32 odst. 1 zákona o azylu patnáct dnů, nemělo by již smysl, aby soud vyzýval k odstranění vad této žaloby, která postrádala základní náležitosti podle § 37 odst. 2 a 3 s. ř. s. a podle § 71 odst. 1 s. ř. s., neboť soud by již k takovým doplněním nemohl přihlédnout. Fakt, že lhůta pro podání a tedy i rozšíření žaloby již uplynula, dovodil krajský soud z toho, že stěžovatel sice neuvedl, kdy mu bylo naříkané rozhodnutí doručeno, že však určitě nebylo doručeno později, než byla soudu samému doručena žaloba proti tomuto rozhodnutí, takže lhůta pro rozšíření žaloby o žalobní body uplynula jistě nejpozději 21. 7. 2003. Ke dni vydání rozsudku již tedy krajský soud pokládal tuto lhůtu za propadlou a žalobu svým shora označeným usnesením, napadeným touto kasační stížností, odmítl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

S ohledem na obsah kasační stížnosti Nejvyšší správní soud považuje za nutné především uvést na pravou míru stěžovatelova tvrzení o běhu lhůt k podání žaloby. Z kasační stížnosti totiž není zcela zjevné, zda se stěžovatel domnívá, že měla být krajským soudem použita obecná lhůta pro podání žaloby, jež dle ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. činí dva měsíce, nebo lhůta speciální pro žalobu proti rozhodnutí ve věcech azylových, jež dle stěžovatele činí třicet dnů. Stěžovatel zjevně vychází střídavě z obou délek lhůty, tedy třicetidenní i dvouměsíční, zejména v závěru kasační stížnosti, kde dovozuje, že dvouměsíční lhůta běžící od 4. 7. 2003 končí 4. 8. 2003. Jisto však je, že ani jednu z těchto nabízených lhůt použít nelze. Správně totiž měla být a byla použita lhůta patnáctidenní, jak to učinil krajský soud. Využití lhůty dvouměsíční podle § 72 odst. 1 s. ř. s. je vyloučeno právě proto, že zákon o azylu stanoví lhůtu speciální, jejíž přednostní použití samotné ustanovení § 72 odst. 1 s. ř. s. předpokládá. Tato lhůta činila podle § 32 zákona o azylu do 31. 1. 2002, tedy do účinnosti zákona č. 2/2002 Sb., kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, skutečně třicet dní. Po účinnosti této novely zákona o azylu už ovšem lhůta pro podání žaloby proti rozhodnutí žalovaného činí obecně pouze patnáct dní, popřípadě sedm v případech stanovených v § 32 odst. 2 zákona o azylu. Vzhledem k tomu, že rozhodnutí napadené žalobou bylo vydáno 11. 6. 2003, tedy po datu účinnosti této novely, řídilo se již podání žaloby a rozhodování o ní novelizovaným stavem a žalobu bylo možno podat a žalobní body v ní obsažené rozšířit pouze ve lhůtě patnácti dnů. Stěžovatelem střídavě aplikované lhůty sloužící jako premisy jeho dalších logických vývodů jsou tedy chybné, neboť jedna vychází z neaplikovatelné úpravy obecné, druhá pak z úpravy neúčinné v rozhodné době.

Logická struktura napadeného usnesení krajského soudu je mírně komplikována tím, že krajský soud byl stěžovatelem uvržen do nejistoty ohledně data doručení napadeného rozhodnutí žalovaného. Krajský soud tedy zvolil pro stěžovatele nejpříznivější přístup a vyřkl, že není sice jisto, kdy bylo stěžovateli rozhodnutí doručeno, jistě však ne později, než byla soudu doručena žaloba. V kasační stížnosti pak stěžovatel nejen nevyužil nové příležitosti

osvětlit, kdy mu bylo rozhodnutí žalovaného vlastně doručeno, ale naopak situaci dále zatemnil. Používaje jako premis lhůt chybně určených, vzal za svou fikci krajského soudu o tom, kdy mu bylo předmětné rozhodnutí nejpozději doručeno, a vyvodil z ní, že lhůta k podání či rozšíření žaloby skončila buď 11. 7. 2003 (odst. 3 části II. kasační stížnosti) nebo 4. 8. 2003 (odst. 4 téže části kasační stížnosti). Nejvyšší správní soud považuje za nadbytečné dále dešifrovat, kde se jedná v kasační stížnosti o chybu v určení počátku běhu lhůty, kde je použita chybná délka lhůty, popřípadě kde je logická nekonzistence II. části kasační stížnosti dána možnými jinými druhy chyb; a považuje za dostatečné funkčně redukovat tuto část na protest stěžovatele proti určení běhu lhůt pro podání řádné žaloby, jak bylo provedeno krajským soudem. Tomuto protestu nelze pak dát za pravdu, naopak je nutno schválit postup krajského soudu, který z dané situace nejistoty o tom, kdy bylo stěžovateli doručeno, zvolil pro něj nejpříznivější možné datum a v návaznosti na ně určil, že patnáctidenní lhůta běžící od tohoto data již k datu vydání jeho usnesení uplynula a stěžovatelovu možnost žalobu rozšířit a učinit z ní žalobu řádnou je nutno považovat za nezvratně nevyužitou.

Za situace, kdy správně stanovená lhůta pro podání řádné žaloby propadla, již nemělo smysl, aby krajský soud dále čekal, kdy stěžovatel doplní svou žalobu o žalobní body, jak ohlásil, a nemělo také smysl, aby jej vyzýval k odstranění vad.

V důsledku přísně dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu totiž musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce či žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, ale právě jen ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. V souzené věci je však zřejmé, že posuzovaná stěžovatelova žaloba se omezila pouze na označení napadeného rozhodnutí, ohlášení, že žaloba byla tímto podána a bude v budoucnu doplněna, a pozdrav.

Podle uvedeného § 71 s. ř. s. však jistě nestačí podat v dané lhůtě soudu jakékoli podání označené jako žaloba, či obdobně (které v daném případě postrádalo žalobní petit a jakoukoliv argumentaci); nýbrž je třeba podat v této lhůtě takové podání, jež může soud jako žalobu skutečně posoudit. Není ani dána zákonná povinnost soudu v těchto případech vždy vyzývat žalobce či žalobkyni k odstranění těchto vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť takto široce pojímaná povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován. Tento názor přitom odráží setrvalou judikaturu Nejvyššího správního soudu, jak byla vyjádřena např. v rozhodnutí ze dne 23. 10. 2003, sp. zn. 2 Azs 9/2003. Ústavní souladnost tohoto přístupu byla ostatně již potvrzena i v usnesení Ústavního soudu ČR ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. IV. ÚS 613/03, jímž byla odmítnuta ústavní stížnost proti zmíněnému rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003 pro nepřípustnost z důvodu nevyčerpání všech právních prostředků k ochraně práva, přičemž toto nevyčerpání shledal Ústavní soud v *„nedbání o ochranu vlastních práv“* stěžovatele, jenž proti rozhodnutí Ministerstva vnitra brojil pouze podáním neobsahujícím žalobní body obdobně jako v případě nyní posuzovaném.

Krajský soud tedy postupoval správně, když tuto žalobu, která neobsahovala žádný žalobní bod ani žalobní petit a která nebyla ve stanovené patnáctidenní lhůtě rozšířena, v souladu s ustanovením § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl.

K argumentům uvedeným v doplnění kasační stížnosti ze dne 3. 11. 2003 Nejvyšší správní soud pouze uvádí, že plně chápe složitou osobní situaci, do níž je napadeným správním rozhodnutím uveden stěžovatel i jeho rodina. Nelze ovšem souhlasit se stěžovatelovým výkladem zejména čl. 32 Listiny základních práv a svobod. Ten ve svém odst. 4 stanoví, že práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu na základě zákona. Toto zákonné právo je ovšem poněkud limitováno tím, že podle odst. 6 tohoto článku mají být podrobnosti jeho realizace stanoveny až zákonem. Tímto zákonem je ve stěžovatelově případě zákon o azylu, jehož § 13 upravuje tzv. „azyl za účelem sloučení rodiny“, ovšem umožňuje udělení azylu pouze žadateli o azyl, jehož rodinnému příslušníkovi již azyl udělen byl. Nelze jej tedy na posuzovanou situaci použít.

Obdobně lze pak vykládat také stěžovatelem uváděná ustanovení Úmluvy o právech dítěte (publ. pod č. 104/1991 Sb.), stejně jako například čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (publ. pod č. 209/1992 Sb.). Judikatura vycházející z později uvedené úmluvy ostatně řešila situaci obdobnou stěžovatelově v případu Daliová v. Francie (1998), kde Evropský soud pro lidská práva neshledal porušení stěžovatelčina práva na respektování rodinného života v tom, že byla stěžovatelka – alžírská státní příslušnice – vyhoštěna pro porušování francouzských zákonů z Francie, přestože tím byla oddělena od svého nezletilého syna, francouzského státního občana.

Nad rámec důvodů pro zamítnutí kasační stížnosti spočívajících v oblasti nesprávného pochopení běhu lhůt a povinností z nich vyplývajících stěžovatelem, tak Nejvyšší správní soud podotýká k meritu věci, že v kritizovaném postupu žalovaného nelze shledávat porušení ústavně zaručených rodičovských práv ani porušení mezinárodních lidskoprávních závazků České republiky.

Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Za této procesní situace, kdy Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti rozhodl neprodleně po jejím obdržení a po nezbytném poučení účastníků řízení o složení senátu, se z důvodu nadbytečnosti již samostatně nezabýval návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se Ministerstvu vnitra nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. 1. 2004

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu